

SİYASİ KİŞİLİKLERE KARŞI HAKARET

Siyaseti, devlet yönetimi ile ilgili meseleler kavramı olarak tanımlamamız mümkündür. Siyaset aynı zamanda devlet yönetme sanatı iken, toplumsaldır. Toplumu ilgilendiren her konu siyasetin gündemindedir. Bir nevi topluma hizmet içindir. Siyasi kişilikler olarak adlandırdığımız siyasetçilerde siyasetle ilgilenen, bulunduğu siyasi partinin bir mensubu olarak topluma hizmet amacı esaslı siyasi faaliyetlerde bulunan kişilerdir. Siyasetçi kendine oy verenlerin tercihlerini savunmak ve görüşleri doğrultusunda temsil etmekle görevli seçilmiş insanlardır. Siyasetçilerde kişisel olarak genelde eleştirilir ve kınanırlar.

Gerek sosyal medyada bireysel olarak gerekse gazeteci/yazarlar ve siyasetçi kişiler kendi aralarında ve toplum önünde fikir beyan ettikleri zaman siyasi kişiliklere karşı zaman zaman ifade özgürlüğünün sınırlarını aşan kelimeler veyahut yakıştırmalar yapabilmektedir. İşte bu durumlarda siyasi kişiliklere karşı söylenen hangi sözler hakaret anlamına gelmekte hangileri ifade/basın özgürlüğü kapsamına girmekte ? Bu yazımda bu duruma kısaca değinmek istedim.

Şerefe karşı işlenen suçların başında gelen hakaret suçu Türk Ceza Kanunumuzun md 125 inde düzenlenmiştir.

Madde 125- (1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...) (1) veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Aynı maddenin 3.fıkrasının a bendi ise ; a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz. Ve hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılır denildiğinden; Siyasetçileri de kamu görevlisi olarak nitelendirdiğimizden siyasetçilere karşı olası hakaret te ceza oranı artmaktadır.

Kaldı ki Siyasi kişiliklerin en üst makamında bulunan Cumhurbaşkanlığı için de Türk Ceza Kanunumuz ayrı bir düzenleme öngörmekte md 299 ile ; (1) Cumhurbaşkanına hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(2) Verilecek ceza, suçun alenen işlenmesi halinde, altıda biri; basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, üçte biri oranında artırılır.(Değişik 2. fıkra: 5377 – 29.6.2005 / [m.35](#)) (2) Suçun alenen işlenmesi halinde, verilecek ceza altıda biri oranında artırılır. Demektedir.

Hakaret suçu kanunda; Bir kimsenin, Onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnadı veya sövmek... biçiminde tanımlanmıştır.

“Onur, şeref veya saygınlığın rencide olması”, mağdurun başkalarının gözünde küçük düşmesi, onların hakaret ve husumetine, düşmanlığına maruz kalmasıdır. Bundan anlaşılması gereken mağdurun gerçekten bu duyguyu yaşıyıp yaşamadığı değil, toplumda geçerli ortalama örf ve adet kuralları çerçevesinde objektif olarak bu sonucu doğuracak nitelikte olmasıdır. Ortalama örf, adet kurallarına göre tahkir edici nitelikte sayılmayan bir fiile, mağdurun aşırı duyarlılık ve alınganlık göstermiş olması, tahkir niteliğini kazandırmaz. Bir isnat ya da sövmenin tahkir edici özellik taşıyıp taşımadığını, somut olayın tüm özelliklerini göz önünde tutarak hakim belirler. Tarafların mensup oldukları sosyal çevre, fiilin

işlenmesindeki koşullar ve mağdurun sıfatı önemli kriterlerdir. Örf ve adetler zamanla değişebilir, aynı toplumda tahkir edici sayılan bir fiil, bir süre sonra bu niteliğini yitirmiş olabilir. Bu nedenle suçun işlendiği zamanda geçerli olan örf ve adet göz önünde tutulmalıdır(1)

Kanunumuzun Siyasi kişiliklere karşı hakareti daha ağır yaptırımla düzenlemesine rağmen, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de bir çok kararında “Siyasilerin toplumun gözü önünde olan şahıs olmaları ve yaptıkları iş dolayısıyla zaman zaman normal bir bireye oranla daha ağır ithamlara katlanması gerektiği yönünde fikir beyan etmektedirler.

Örneğin toplumun siyasileri eleştiri hususunda AİHM, sıradan bir kimse ile karşılaştırıldığında bu sınırların, halka mal olmuş bir kişi olarak hareket eden siyaset adamları için daha geniş olduğunu bir çok kez kabul etmiştir. Siyasetçilerin fiil ve davranışları, kaçınılmaz olarak ve bilinçli bir şekilde, gazetecilerin olduğu kadar vatandaşların, hepsinden çok da siyasi rakibinin sıkı bir denetimine tabidir. Bir siyaset adamı, özellikle de kendisi eleştiriye yol açabilecek halka açık konuşmalar yaptığı zaman daha fazla hoşgörü göstermelidir. Elbette siyaset adamının namını koruma hakkı vardır, hatta özel yaşamının dışında bile, fakat ifade özgürlüğüne getirilen istisnalar dar bir yorumu zorunlu kıldığından, bu korumanın gerektirdikleri ile siyasi sorunların özgürce tartışılmasının getirdiği yararlar denge içinde olmalıdır (Bkz., özellikle, Oberschlick-Avusturya (no: 2), 1 Temmuz 1997 tarihli karar, Derleme 1997-IV, s. 1274- 1275, § 29 ve adı geçen Lingens, s. 26, § 42).(2) demektedir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurul Kararı 05.02.2014 E.2013/4-205- K.2014/56) da da ; Somut olayda dava konusu basın açıklaması bir bütün olarak ele alındığında, burada kullanılan ifadelerin sert eleştiri niteliğinde olduğu anlaşılmış, Davaya konu basın açıklamasında davacı hakkında seviyesiz beyanlarda bulunan, ahlak dışı saldırılar yapan, gaflet ve ihanet içinde olan, çukurda siyaset yapan ifadeleri kullanılmış olsa da ancak siyasilerin bu tür eleştirilere katlanması gerektiği sonucuna varıldığından yerel mahkemenin davanın reddine ilişkin kararı yerinde görülmüştür.

Hatta AİHM, EON&FRANCE (Başvuru No. 26118/10) kararında da Fransa eski Cumhurbaşkanı SARKOZY ‘ye görevi sırasında “Defol Serif Herif” diyen aktivistin sözünü hiciv olarak nitelendirmiş ayrıca SİYASİLERİN kendilerine yönelik eleştiriler karşısında vatandaşlara göre daha hoşgörülü olmaları gerekliliğini belirterek Fransayı haksız bulmuştur.

Fakat bu tip kararların gerekçelerinde de detaylı anlattığı üzere; hukukun olmazsa olmazı olarak her olay kendi içerisinde değerlendirilmelidir. Hakaret içerikli kelimeler zaman zaman “tekil” zaman zaman yazı içerisinde “bir bütün” olarak ele alınmaktadır. Hakaret suçunu işleyen kişinin herhangi bir siyasiye karşı kasıtlı bir “incitme, iftira atma, kişilik haklarına saldırı niteliğinde ” eylemi varsa bu durumda ağırlaştırılmış olarak hüküm kurulacaktır.

(1) (Mine Arısoy-Yargıtay Tetkik Hakimi TBB Dergisi Sayı 72.2007)

(2) (YHGKEsas : 2015/4-268Karar : 2015/1472Tarih : 29.05.2015)

(3) (<http://www.sabah.com.tr/gundem/2013/03/30/demirel-darbesi>) ;